

Rondom de dood...

Rondom de dood...

Tiny Niemeijer

Schrijver: Tiny Niemeijer
Ontwerp: Kirstin Rozema
Coverontwerp: Hieke Niemeijer
Illustraties: Hieke Niemeijer
ISBN: 9789403785738
© Tiny Niemeijer

Als klein meisje ging ik vaak, voor mijn gevoel zelfs iedere zondag, niet direct naar huis wanneer de kerk was afgelopen.

Ik kom uit een katholiek gezin en we gingen tenminste elke zondag naar de kerk. Wanneer we de kerk verlieten ging ik met mijn papa naar het kerkhof. Het kerkhof lag op de terugweg naar huis.

“We doen even een klein ommetje,” zei mijn papa dan. Dan gingen we naar tante Sien, die daar op de begraafplaats te ruste lag.

Tante Sien was een zus van mijn vader. Hij begreep niet waarom zijn zus zo jong was gestorven. Vaak zag ik het verdriet van mijn papa en al klinkt het misschien raar: ik vond het fijn en goed dat hij ook die zachte kant van zichzelf liet zien.

Mijn vader was een man die hard werkte voor zijn gezin. Hij verdiende de kost, zoals men dat vroeger noemde, voor zijn gezin terwijl mijn moeder thuis voor ons zorgde. Mijn vader werkte in een drie-ploegendienst in de textiel en daarnaast probeerde hij een verzekeringsportefeuille op te bouwen.

Het was voor hem hard werken om ons, zijn vrouw - mijn moeder - en mijn vier broertjes en drie zusjes aan het eten te kunnen houden.

Wij waren thuis met z'n tienden. Een groot gezin, maar toch wisten mijn ouders er altijd iets goeds van te maken.

Ze waren vaak streng, maar toch was het altijd gezellig thuis. Misschien vind ik iets wel snel gezellig, want ik genoot zelfs van de momenten met mijn vader op het kerkhof.

Hij vertelde dan over zijn overleden zus en haar gezin, over haar zoontje - mijn neefje - die nu geen moeder meer had. Mijn vader was hier erg verdrietig over, maar wist ook niet waar hij de tijd vandaan moest halen om te helpen. Bovendien wist hij niet eens hoe hij tot hulp kon zijn.

Mijn neefje heette Gerrit. Op een dag hoorde ik dat Gerrit een nieuwe moeder had gekregen. Dat vond ik wel heel interessant. Ik was bovendien nieuwsgierig: hoe zou die nieuwe moeder eruitzien?

Wanneer ik uit school kwam liep ik op de terugweg naar huis vaak langs de woning van mijn neefje. Soms liep ik wel tien keer langs het huis, maar ik zag haar nooit, die nieuwe moeder.

Tot op een zekere dag mijn oom met haar bij ons op bezoek kwam. Ik vond haar aardig, maar had me een nieuwe moeder wel heel anders voorgesteld. Wat mijn neefje ervan vond heb ik nooit geweten; het was iets waarover hij nooit praatte.

Wanneer wij zondags het kerkhof bezochten gingen we ook naar de graven van de goede bekenden van papa.

Hij vertelde over de overleden mensen, vertelde me wat ze voor hem hadden betekend en waaraan ze overleden waren.

Sommigen waren door ziekte overleden, maar er waren ook mensen bij die in de oorlog omgekomen waren. Mijn vader vertelde uitgebreid over de gebeurtenissen, maar ook wat hij daarbij voelde.

Al deze verhalen maakten dat ik me fijn voelde bij hem. Mijn papa nam mij in vertrouwen, we pakten elkaars hand en dat voelde als goed, misschien zelfs wel alsof we een geheim hadden, zo spannend vond ik dat.

Met deze herinneringen in mijn achterhoofd vraag ik me toch soms af hoe het komt dat ik me zo vertrouwd voel op een kerkhof. Waarom vind ik de dood zo interessant?

Dat mag dan zo zijn; ik ben wel bang om iemand uit mijn eigen gezin te verliezen, gewoon, omdat ik niet weet hoe ik dan zal reageren. Wanneer ik eraan denk, voel ik de leegte die zoveel mensen waarschijnlijk voelen, nadat zij een dierbare hebben verloren.

De dood heeft in mijn leven een grote betekenis gehad. De dood zorgde voor veel teleurstellingen en heeft verdriet veroorzaakt. Maar geloof het of niet: door de dood zijn er ook momenten geweest die ik nooit zou hebben willen missen.

Haal die momenten maar zelf uit mijn verhalen. Probeer het goeds erin te ontdekken.

Het eerste, bewuste, overlijden in mijn leven was het sterven van mijn tante Riek.

Tante Riek was moeder van twee verstandelijk gehandicapte zoontjes en daarnaast had ze een dochtertje.

Tante Riek was een zus van mijn moeder. Mijn moeder had veel verdriet om haar zus, die vreselijk leed aan hoofdpijn en zich daaraan wilde laten helpen om zo beter in haar gezin te kunnen functioneren. De dag dat zij naar het ziekenhuis ging voor de afgesproken hulp, vertelde ze haar man dat ze juist die dag vrij was van hoofdpijn. Ze wilde liever niet naar het ziekenhuis. Ze wilde gewoon weer terug naar huis, want ze was bang. Maar het verstand won van het gevoel en ze ging toch. Een operatie volgde en dat werd haar fataal.

Ze is nooit meer wakker geworden. In plaats van beter voor het gezin te kunnen zorgen, was ze er niet meer en bleef mijn oom alleen achter met drie kleine kinderen.

Mijn ouders waren totaal kapot van dit verlies. Ze hoorden dit slechte bericht een dag voordat ze twaalf en een half jaar getrouwd waren.

Ze zouden hier sowieso geen groot feest voor geven – daarvoor hadden ze de middelen niet – en bovendien was het plezier om een feestje te vieren over.

Toch heb ik het zelf die bewuste trouwdag niet zo ervaren. Het gebak, dat mijn ouders al voor de trouwdag hadden besteld, werd die dag gebracht.

Ik herinner me nog die grote doos met gebakjes die binnengebracht werd. Maar ik herinner me ook de tranen van mijn moeder en tevens de verlegen lach van mijn vader.

Hij zei: “Laten we dankbaar zijn dat wij wel zo lang bij elkaar mogen zijn.”

Mijn moeder zette een kan koffie en wij kregen ranja. Voor mij was het feest! Een gebakje: dat was wat in die tijd!

Nu pas begrijp ik dat er een grote kracht van mijn vader uitging. Dat uitte zich in de dankbaarheid voor ons samenzijn, de troost naar ons - zijn kinderen – die hij niet alleen met verdriet op wilde zadelen.

In die week kwam er een oppas bij ons zodat mijn ouders naar de begrafenis van tante Riek konden.

In mijn kinderhoofd bleef de vraag maar terugkomen waarom men niet naar mijn tante had geluisterd. Dan was ze wellicht nog in leven geweest en dan hadden mijn neefjes en nichtje nog een moeder gehad. Ik had daar een vreemd gevoel bij, maar kon het niet benoemen.

Toen mijn ouders weer thuiskwamen vertelde mijn moeder aan de oppas wat haar die dag zo extra ontroerd had.